

Kuvituskuva. Kosteikko ja kaksitasouoma Inkoossa

***Virta Tuo, Virta Vie* - Pylväsojan valuma-alueen vesienhallintahanke**

Mistä on kyse?

Virta Tuo, Virta Vie oli Ylivieskan Pylväsojan valuma-alueen vesienhallintahanke, jonka tarkoituksena oli alueen luontoarvojen inventointi sekä luoda Pylväsojan valuma-alueelle luonnonmukainen peruskuivatussuunnitelma ja metsätalousalueiden valuma-aluesuunnitelma. Hanke käynnistettiin vuoden 2020 marraskuussa ja saatettiin loppuun vuoden 2022 marraskuussa. Virta Tuo, Virta Vie hankkeen vastuutoteuttajana oli Ylivieskan kaupunki yhteistyössä ProAgria Oulun kanssa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus rahoitti hankkeesta 70 prosenttia ja Ylivieskan kaupunki, Pylväsojan ojitusyhteisö sekä ProAgria Oulu rahoittivat loput. Pylväsojan alueella asukkaat sekä muut toimijat ovat olleet aktiivisessa roolissa osallistuen esimerkiksi ennallistamistalkoisiin ja yleisötilaisuuksiin.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa sujui hankkeen aikana hyvin ja hankkeen suunnitelmien teossa käytettiin myös hankkeen ulkopuolisia asiantuntijoita. Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry:n asiantuntijat toteuttivat Pylväsojan metsien valuma-aluesuunnitelman ja KVVY Tutkimus Oy:n asiantuntijat toteuttivat luonnonmukaisen valuma-aluesuunnitelman. Loppuvaiheessa aikataulussa pysyminen aiheutti hieman haasteita, koska toisen suunnitelman valmistuminen vei odotettua kauemmin. Suunnitelma kuitenkin saatiin lopulta valmiiksi ennen hankkeen loppupäivämäärää. Hankevastaava muistuttaakin aikataulutuksen ja pienen joustovaran tärkeydestä hankkeissa erilaisten yllätyksien ja viivästyksien vuoksi.

Miksi Pylväsoja?

Pylväsoja on yksi merkittävimmistä Kalajoen sivuhaaroista Hamarin voimalaitoksen yläpuolella. Pylväsojan valuma-alueesta suuri osa on ojitettu, mikä on aiheuttanut alueen vedenpidätyskyvyn heikkenemisen. Heikentynyt vedenpidätyskyky uomassa aiheuttaa esimerkiksi runsaiden sateiden aikana nopeaa veden virtauksen kasvua. Kova virtaus taas aiheuttaa kiintoaineksen ja ravinteiden liikkumista sekä tulvariskien kasvua. Virta Tuo, Virta Vie on jatkumoa Pylväsojan muille hankkeille, joiden avulla Pylväsojan vesistön tilaa on pyritty parantamaan. Pylväsojan varrella pellot ja asutus ovat keskittyneet uoman varteen ja valuma-alueen vallitseva maankäyttömuoto on metsätalous. Virta Tuo, Virta Vie -hankkeessa Pylväsojan vesienhallintaa on parannettu ja alueelle on tehty luontoarvojen selvitys, luonnonmukainen peruskuivatussuunnitelma sekä Pylväs- ja Vasamanojan metsien valuma-aluesuunnitelma. Suunnitelmien ja toimenpiteiden avulla vähennetään alueen tulvariskiä ja lisätään monimuotoisuutta. Positiivisia vaikutuksia hankkeesta on siis sekä Pylväsojalle että Kalajoelle.

Tiedotus ja viestintä merkittävässä roolissa

Virta Vie, Virta tuo -hankkeessa tiedotus on ollut keskeisessä osassa. Hankkeesta tiedotettiin yleisötilaisuuksien lisäksi paikallislehdessä ja lisäksi hankeviestintää tehostettiin myös perustamalla kaikille avoin sähköpostilista, jonka kautta tieto toimenpiteistä, suunnitelmista ja tapahtumista tavoittaa hankkeen toimijat. Ylivieskan kaupunki myös ylläpitää hankesivuja osoitteessa <http://www.meidankalajoki.fi/virta-tuo-virta-vie>. Muina viestintämateriaaleina toteutettiin myös esite, YouTube-video sekä tarinakartta, mikä löytyy osoitteesta <https://storymaps.arcgis.com/stories/0ef471c2f93549ca8dbda18eac85984b>. Hankkeessa luotiin lisäksi yleis-tettävä maa- ja metsätalousalueiden vesienhallintaa edistävä yhteistyömalli.

Hankevastaava Maija Schussin mietteitä:

”Pylväsojan ojitusyhteisö ehdotti Ylivieskan kaupungille luonnonmukaisen peruskuivatuksen suunnittelun ja sisällyttämisen hankkeeseen, jolloin ojitusyhteisö voi osallistua hankkeen omaraahoitusosuuteen. Ylivieskan kaupungin pitkäaikainen yhteistyökumppani ProAgria Oulu taas ehdotti, että voisivat osallistua hankkeessa yhteistyömallin ja viestinnän toteuttamiseen.

Hankkeen ohjausryhmässä oli mukana kaksi ojitusyhteisön jäsentä ja heillä oli mahdollisuus osallistua suunnittelijoiden kanssa järjestettyihin palaverihin ja antaa suunnittelijoille ideoita ja ehdotuksia suunnitelmien parantamiseksi. Hankkeesta järjestettiin myös neljä yleisötilaisuutta, joissa tiedotettiin alueen asukkaita hankkeen etenemisestä ja suunnitelmista. Tilaisuuksissa alueen asukkaille annettiin myös mahdollisuus kommentoida suunnitelmia ja esittää ideoita suunnitelmien parantamiseksi.

Hanke on ollut hyvin esillä sekä paikallisesti että vesistökunnostusverkoston seminaareissa. Hankkeella on ollut selkeästi vaikutusta alueen tunnettavuuteen ja useat ihmiset ovat tulleet tietoisiksi sekä Ylivieskasta ja Ylivieskan kaupungin toteuttamasta aktiivisesta vesistöhanke-toiminnasta.

Hyvällä tiedotuksella tietoisuutta vesistö- ja valuma-aluekunnostuksista saatiin hyvin levitettyä. Selkeä ja riittävä tiedotus hälventää ennakkoluuloja ja paikallisten saaminen mukaan toimintaan voi lisätä paikallisten positiivista suhtautumista hankkeeseen ja sen toimenpiteisiin.”